

Χρονικά επιρρήματα

- Χρονικά επιρρήματα είναι οι άκλιτες λέξεις που φανερώνουν χρόνο και απαντούν στην ερώτηση **πότε** έγινε αυτό που δηλώνει το ρήμα. Ορισμένα από τα πιο συνηθισμένα χρονικά επιρρήματα είναι τα εξής: ύστερα, έπειτα, κατόπιν, πρώτα, πριν, πρωύτερα, νωρίς, αργά, αργότερα, εγκαίρως, αμέσως, κιόλας, σήμερα, αύριο, μεθαύριο, χθες, προχθές, απόψε, πέρυσι, πρόπερσι, φέτος κ.ά.· π.χ.:

Θα μιλήσουμε **αργότερα**.

Έλα λίγο πιο **νωρίς**.

Πρέπει να φύγει **απόψε**.

Έπειτα γυρίσαμε στο σπίτι.

Τα επιρρήματα είναι οι άκλιτες εκείνες λέξεις που προσδιορίζουν (συνοδεύουν) κυρίως το ρήμα (αλλά και επίθετα, ουσιαστικά ή άλλα επιρρήματα) φανερώνοντας τόπο, χρόνο, τρόπο, ποσό κ.ά.· π.χ.:

Πηγαίνω **πάνω**. (τόπος – πού πάω;)

Ήρθε **χθες**. (χρόνος – πότε ήρθε;)

Δεν είμαι **καλά**. (τρόπος – πώς είμαι;)

Τρώει **πολύ**. (ποσό – πόσο τρώει;)

Χρονικές προτάσεις

- Χρονικές προτάσεις ονομάζονται οι εξαρτημένες (δευτερεύουσες) προτάσεις που φανερώνουν χρόνο, προσδιορίζουν δηλαδή χρονικά μια άλλη πρόταση (συνήθως **ανεξάρτητη** ή **κύρια**).

- Οι χρονικές προτάσεις εισάγονται (αρχίζουν) με:
 - τους χρονικούς συνδέσμους **όταν, σαν, ενώ, καθώς, αφού, αφότου, πριν** (πριν να), **μόλις, προτού, ώσπου, ωστόσο, όσο που, όποτε, άμα**· π.χ.:

Θα έχει φύγει **πριν έρθετε**.

Όταν έμαθε τα νέα, έβαλε τα κλάματα.

Μόλις την είδε, έτρεξε αμέσως κοντά της.

Σαν (= όταν / μόλις) **μας είδε**, έφυγε.

- λέξεις ή φράσεις που έχουν χρονική σημασία, όπως οι **όσο (να), όσο που να, εκεί που, έως ότου (να), κάθε που, κάθε φορά που, μέχρι να** κ.ά.· π.χ.:

Όσο να 'ρθεις, θα έχω γυρίσει.

Μέχρι να αρχίσει η βροχή, είχα φτάσει στο σπίτι.

Ουσιαστικά με λειτουργία επιρρήματος

Ως επιρρηματικοί προσδιορισμοί του χρόνου –για να δηλωθεί δηλαδή το **πότε** γίνεται αυτό που αναφέρεται στην πρόταση –, χρησιμοποιούνται συχνά και κάποια ουσιαστικά, συνήθως σε πτώση αιτιατική (**αιτιατική του χρόνου**) και πιο σπάνια σε γενική (**γενική του χρόνου**)· π.χ.:

Θα γυρίσω **το βράδυ**.

Έλα **την Κυριακή** να φάμε μαζί.

Το Σεπτέμβρη θα τρυγήσουμε τ' αμπέλια.

Θα ξανάρθουμε **του χρόνου**.